

AGROTURYSTYKA W ŚWIETLE PRAWA- stan na 01.07.2022 r.

Agroturystykę zdefiniować można jako świadczenie usług turystycznych przez rolników w ich gospodarstwach. Są to usługi, które obejmują zapewnienie noclegów i wyżywienia, ponadto mogą polegać na spełnianiu dodatkowych świadczeń, takich jak: wypożyczanie sprzętu turystycznego, jazda konna, czy też organizowanie polowań.

Celem agroturystyki jest wykorzystanie atrakcyjnego krajobrazu wiejskiego i uatrakcyjnienie gościom pobytu, w wyniku zaangażowania ich w codzienne prace i zajęcia w gospodarstwie, w tradycyjnym rzemiośle artystycznym, w obrzędach ludowych czy w przygotowaniu potraw regionalnych, połączonym z wypiekaniem chleba, wyrobem serów lub wędlin. Działalność agroturystyczna prowadzona przez rolnika na terenie należącego do niego gospodarstwa rolniczego uważana jest jako alternatywne do rolnictwa źródło dochodu mieszkańców wsi, które nie podlega rejestracji. Nie wymaga ponadto spełnienia warunków dla organizacji usług turystycznych. Lecz zobowiązana jest do zgłoszenia obiektów noclegowych do ewidencji prowadzonej przez gminę jak i spełnienia określonych warunków technicznych, sanitarnych i przeciwpożarowych.

Ponadto poszerzenie oferty o świadczenie dodatkowych usług np. usług SPA czy organizację imprez okolicznościowych lub też wynajem pokoi na inne cele niż wypoczynek powoduje utratę nadmienionych przywilejów oraz konieczność zarejestrowania, opodatkowania i prowadzenia działalności gospodarczej na ogólnych zasadach.

1 lipca 2018 r. zostały ustanowione nowe przepisy dotyczące imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, które mogą mieć wpływ na działalność gospodarstw agroturystycznych i obiektów turystyki wiejskiej.

W związku z wprowadzeniem w życie **Ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych** (Dz. U. z 2017. poz. 2361), uległy zmianom niektóre przepisy. Przede wszystkim uchylono część przepisów *Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych* oraz zmieniono jej tytuł na: **Ustawę o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych** (Dz. U. z 2017 r. poz. 1553).

W świetle Ustawy **turysta** to osoba podróżująca do innej miejscowości, poza stałym miejscem zamieszkania na okres nieprzekraczający 12 miesięcy, dla której celem podróży nie jest podjęcie stałej pracy w odwiedzanej miejscowości i która korzysta z noclegu przynajmniej jedną noc (*art. 3 pkt. 9 Ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*).

Natomiast **usługi hotelarskie** w myśl Ustawy definiowane są jako krótkotrwałe, ogólnie dostępne wynajmowanie domów, mieszkań, pokoi, miejsc noclegowych, a także miejsc na ustawienie namiotów lub przyczep samochodowych oraz świadczenie, w obrębie obiektu, usług z tym związanych (*art. 3 pkt. 8 Ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*).

Usługi hotelarskie mogą być świadczone w obiektach hotelarskich, które spełniają:

- wymagania co do wielkości obiektu, jego wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, ustalone dla rodzaju i kategorii, do których obiekt został zaszeregowany;

- wymagania sanitarne, przeciwpożarowe oraz inne określone odrębnymi przepisami (*rozdział 5, art. 35, pkt. 2 Ustawy o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych*).

Za **inne obiekty**, w których mogą być świadczone usługi hotelarskie, uważa się także wynajmowane przez rolników pokoje i miejsca na ustawianie namiotów w prowadzonych przez nich gospodarstwach rolnych, jeżeli obiekty te spełniają minimalne wymagania (*art. 35, pkt. 3 Ustawy o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych*).

Za **gospodarstwo rolne** uważa się obszar gruntów o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej (*rozdział 1, art. 1, pkt. 1 Ustawy o podatku rolnym*).

W myśl przepisów **gospodarstwo agroturystyczne** jest innym obiektem hotelarskim i musi spełniać minimalne wymagania co do wyposażenia, wymagania sanitarne, przeciwpożarowe oraz inne, które zostały określone w odrębnych przepisach. Ponadto gospodarstwo agroturystyczne podlega obowiązkowemu zgłoszeniu obiektu do ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie, prowadzonej przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na położenie obiektu (*art. 8, pkt. 3 Ustawy o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych*).

Za **rolnika** indywidualnego uważa się osobę fizyczną, będącą właścicielem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych o łącznej powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 300 ha, prowadzącą osobiście gospodarstwo rolne, posiadającą kwalifikacje rolnicze, zamieszkałą w gminie, na obszarze której położona jest jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład tego gospodarstwa (*art. 6, pkt. 1 Ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego*).

Za **działalność rolniczą** uważa się produkcję roślinną i zwierzęcą, w tym również produkcję materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcję warzywniczą, roślin ozdobnych, grzybów uprawnych, sadownictwa, hodowlę i produkcję materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcję zwierzęcą typu przemysłowego fermowego oraz chów i hodowlę ryb (*rozdział 1, art. 1, pkt. 2 Ustawy o podatku rolnym*).

Fundamentalnym uproszczeniem w aspekcie świadczenia usług turystycznych w gospodarstwie rolnym są przepisy *Ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców*. Na gruncie tej ustawy przepisów nie stosuje się do:

- 1) działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego;
- 2) **wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów;**
- 3) wyrobu wina przez producentów wina w rozumieniu *art. 2 pkt 23 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich (Dz. U. z 2022 r. poz. 24)* będących rolnikami wyrabiającymi mniej niż 100 hektolitrow wina w roku winiarskim wyłącznie z winogron pochodzących z własnych upraw winorośli;

- 4) działalności rolników w zakresie sprzedaży, o której mowa w art. 20 ust. 1c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1426, z późn. zm.2);
- 5) działalności prowadzonej przez koła gospodyń wiejskich na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 553 i 932), które spełniają warunki, o których mowa w art. 24 ust. 1 tej ustawy.

Ustawa o Podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 26 lipca 1991 r. nie określa wprost działalności agroturystycznej. Zwalnia jednakże z podatku dochodowego środki uzyskane w wyniku wynajmu pokoi gościnnych, w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5 (art. 21 ust. 1 pkt 43 ustawy o PIT).

W tej sytuacji, zapłaty podatku dochodowego w agroturystyce można uniknąć tylko w przypadku, gdy spełnione zostaną takie warunki jak:

- oferta agroturystyczna składa się wyłącznie z usługi wynajmu pokoi gościnnych,
- nocleg znajduje się na terenie wiejskim w gospodarstwie rolnym, którym jest obszar gruntów, sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu m.in. osoby fizycznej,
- gdy w ofercie jest maksymalnie 5 pokoi gościnnych.

W przypadku, gdy właściciel gospodarstwa nie spełnia powyższych warunków np. dysponuje 6 pokojami gościnnymi bądź planuje w ramach agroturystyki świadczyć turystom dodatkowe, niesklasyfikowane w zwolnieniu usługi to od uzyskiwanych z nich dochodów zapłaci PIT. Przy rozliczaniu takich dochodów można wybrać zarówno:

- skalę podatkową (czyli stawki 18-proc. i 32-proc.),
- podatek liniowy (19-proc.),
- ryczałt ewidencjonowany,
- kartę podatkową.

O zwolnieniu z podatku dochodowego decyduje zatem skala oraz rodzaj świadczonych usług związanych z agroturystyką. Te zasady dotyczą zarówno rolnika, osoby prywatnej jak i przedsiębiorcy.

Dla kolejnej grupy podatników przygotowano możliwość opłacania podatku dochodowego od osób fizycznych w formie zryczałtowanej, tzn. jako **ryczałt od przychodów ewidencjonowanych** lub **kartę podatkową**.

Na podstawie art. 23 ust 1 a Ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, w formie karty podatkowej mogą opłacać podatek kwaterodawcy, w tym także rolnicy, na niżej podanych warunkach w tabeli.

Lp.	Rodzaj usługi	W miejscowości o liczbie mieszkańców (wysokość stawek w zł)		
		do 5000	ponad 5000 do 20000	powyżej 20000
1	Usługi o charakterze agrotechnicznym i przewozowym, świadczone na rzecz kół łowieckich	33-46	46-59	59-70
2	Usługi polegające na przewozie mleka do punktów skupu, zrywce i wywózce drewna z lasu do punktów przeładunkowych oraz przewozie uczniów do szkoły	33-46	46-59	59-70
3	Sprzedaż piasku, żwiru, kamieni, glinki, torfu i innych minerałów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego	83-108	96-120	108-135
4	Usługi hotelarskie polegające na wynajmie pokoi gościnnych i domków turystycznych (w tym wydawanie posiłków), jeżeli łączna liczba pokoi (w tym także w domkach turystycznych) nie przekracza 12	59-135	108-236	210-425
5	Usługi w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej	33-46	46-59	46-70

(Część XII. Usługi osób fizycznych, art. 23 ust. 1a ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne)

Działalność nierejestrowa i ogólne zasady opodatkowania

Gdy działalność wykracza poza usługi podlegające zwolnieniu tj. wynajem pokoi, sprzedaż posiłków świadczenie innych usług ściśle związanych z pobytem gości, może nastąpić obowiązek rejestracji działalności jako działalności gospodarczej. W tym wypadku konieczne jest uznanie jej za:

- **zarobkową działalność nierejestrową,**
- zarejestrowaną działalność gospodarczą w dowolnej formie, poza spółką partnerską.

Zasada ta dotyczy również usług agroturystycznych świadczonych przez osoby, które nie są rolnikami bądź gdy usługi te będą wykonywane poza gospodarstwem rolnym.

W sytuacji wymogu rejestracji działalności gospodarczej obowiązek ten obejmuje zgłoszenie działalności jako:

- jednoosobowej działalności gospodarczej,
- spółki cywilnej,
- jednej ze spółek prawa handlowego tj. spółka jawna, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółka akcyjna.

W przypadku chęci założenia bądź prowadzenia działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, używa się numerów **PKD 55.20.Z – Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania**. Sektor ten obejmuje zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w gospodarstwach wiejskich (agroturystycznych) oraz w kwaterach dla gości, bez obsługi.

W oparciu o *art. 5, pkt. 1 Ustawy o Prawie przedsiębiorców*, działalności gospodarczej nie stanowi działalność wykonywana przez osobę fizyczną, której przychód należny z tej działalności nie przekracza w żadnym miesiącu 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia, o którym mowa w ustawie z

dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (*Dz. U. z 2017 r. poz. 847 oraz z 2018 r. poz. 650*), i która w okresie ostatnich 60 miesięcy nie wykonywała działalności gospodarczej.

Kontynuując zgodnie z *art. 5, pkt. 3*, w przypadku gdy w którymkolwiek miesiącu przychód należny z działalności przekroczy 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę staje się działalnością gospodarczą. A przedsiębiorca ma 7 dni (od dnia, w którym nastąpiło przekroczenie przychodu) na jej zarejestrowanie.

W 2022 roku minimalne wynagrodzenie za pracę wynosi 3010 zł brutto.

Należy pamiętać, iż nie można prowadzić działalności nierejestrowej w oparciu o umowy spółki cywilnej oraz reglamentowanej.

Działalność nierejestrową można opodatkować tylko na zasadach ogólnych, czyli na zasadzie opodatkowania uzyskanych dochodów:

- ze stosunku pracy,
- z działalności wykonywanej osobiście, na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło,
- z działalności nierejestrowej.

Przy powyższej formie następuje zapłata podatku w wysokości 17% uzyskanego dochodu (do kwoty 85 528 złotych) oraz 32% po przekroczeniu tej kwoty (*art. 20 ust. 1ba Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych*).

Podatek liniowy wynosi w każdym przypadku, niezależnie od wysokości dochodu – 19%. Jest on zatem korzystny w przypadku osiągania dochodów powyżej kwoty 85 528 zł. Dzięki temu można uniknąć opłacania podatku według drugiego progu skali podatkowej 32% (*Rozdział 6, Art. 30c Ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych*)

Kasa fiskalna

Na mocy *poz. 21 załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących* uchylono konieczność ewidencjonowania przy użyciu kas fiskalnych sprzedaży usług agroturystycznych.

Podatek od towarów i usług VAT

Wynajem pokoi połączone ze świadczeniem usług żywienia przez rolników w ramach agroturystyki podlega opodatkowaniu VAT według stawki 8%.

W przypadku gdy rolnik prowadzi niewielką działalność to korzysta ze zwolnienia z podatku VAT. Jednak zwolnienie to przysługuje jedynie podatnikom, u których wartość sprzedaży opodatkowanej nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym 200 000 zł (*art. 113 Ustawy o podatku od towarów i usług*).

Jeśli poza zakwaterowaniem i wyżywieniem są świadczone inne usługi, nie wliczone w cenę noclegu w obiekcie agroturystycznym, opodatkowane są 23% stawką.

Zgłoszenie obiektu do ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie

Usługi hotelarskie w innych obiektach hotelarskich to wynajmowanie:

- przez rolników pokoi i miejsc na ustawienie namiotów w prowadzonych przez nich gospodarstwach agroturystycznych,
- samodzielnych pokoi,
- miejsc noclegowych w: pomieszczeniach wspólnych (salach)/ budynkach stałych/ ośrodkach wczasowych/ ośrodkach szkoleniowo- wypoczynkowych/ domach pracy twórczej/ zakładach uzdrowiskowych,
- pokoi gościnnych/ kwater prywatnych.

Jak już wcześniej wspomniano, w oparciu o przepisy ustawy gospodarstwo agroturystyczne podlega zgłoszeniu do ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie, które prowadzi wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce położenia obiektu (*art. 8, pkt. 3 Ustawy o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych*).

Jeśli rolnik posiada Profil Zaufany ePuap, czynności te może załatwić przez Internet.

Podatek od nieruchomości

Z kierowaniem gospodarstwem agroturystycznym wiąże się również kwestia podatku od nieruchomości. Na mocy *art. 1a ust. 2 pkt.2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych* wynajmu turystom pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych znajdujących się na obszarach wiejskich przez osoby ze stałym miejscem pobytu w gminie położonej na tym terenie nie uważa się za działalność gospodarczą w rozumieniu tej ustawy co wyklucza nakładanie podatku od nieruchomości. Istotnym ograniczeniem jest jednak warunek posiadania nie więcej niż 5 pokoi przeznaczonych do wynajęcia.

Opłata miejscowa/ klimatyczna

Obecnie funkcjonują dwa rodzaje opłaty klimatycznej: miejscowa i uzdrowiskowa, którą może wprowadzić rada gminy. Kwestię poboru nadmienionej opłaty reguluje *Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych*.

Zgodnie z Art. 17. 1. opłatę miejscową pobiera się od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych:

1) w miejscowościach posiadających korzystne właściwości klimatyczne, walory krajobrazowe oraz warunki umożliwiające pobyt osób w tych celach,

2) w miejscowościach znajdujących się na obszarach, którym nadano status obszaru ochrony uzdrowiskowej na zasadach określonych w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych,

– za każdą rozpoczętą dobę pobytu.

Główny Urząd Statystyczny

Zdaniem GUS **kwatery agroturystyczne** stanowią rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, na który składają się pokoje i domy mieszkalne oraz przystosowane budynki

gospodarcze (po adaptacji) w gospodarstwach wiejskich (rolnych, hodowlanych, ogrodniczych czy rybackich), będące własnością rolników, wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.

Obowiązkiem osób prowadzących gospodarstwo agroturystyczne, które dysponuje ponad 10 miejscami noclegowymi jest składanie co miesiąc *sprawozdania o wykorzystaniu turystycznego obiektu noclegowego (KT-1)*.

Abonament radiowo-telewizyjny

Ustawa z dnia 21 kwietnia 2005 roku o opłatach abonamentowych oraz Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie warunków i trybu rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych informują, że każdy właściciel odbiornika zobowiązany jest do jego rejestracji w ciągu 14 dni od dnia uzyskania oraz do uiszczania comiesięcznych opłat abonamentowych w wyniku jego posiadania.

Rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 25 maja 2021 r. w sprawie wysokości opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych oraz zniżek za ich uiszczanie z góry za okres dłuższy niż jeden miesiąc w 2022 r. wprowadziło opłatę:

- 1) za używanie odbiornika radiofonicznego – 7,50 zł za jeden miesiąc;
- 2) za używanie odbiornika telewizyjnego albo radiofonicznego i telewizyjnego – 24,50 zł za jeden miesiąc.

RODO- Rozporządzenie o Ochronie Danych Osobowych

Ukazane w *rozporządzeniu z dnia 27 kwietnia 2016 roku* uregulowania powinny być przestrzegane także przez właścicieli i pracowników gospodarstw agroturystycznych. Nie należy pobierać niepotrzebnych danych osobowych od turystów. Istnieje całkowity zakaz kserowania dowodów osobistych oraz pobierania numerów PESEL od gości.

Dane, które można swobodnie przetwarzać to imię, nazwisko oraz adres e-mail. Jednak należy wcześniej poinformować o tym daną osobę.

Wymagania wynikające z przepisów o usługach turystycznych

Zgodnie z *art. 35.2. ustawy o usługach turystycznych (ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, Dz.U. 2004 nr 223 poz. 2268 z późn. zm.)* usługi hotelarskie mogą być świadczone również w innych obiektach, jeżeli obiekty te spełniają minimalne wymagania co do wyposażenia, o których mowa w art. 45 pkt. 4 oraz wymagania określone w ust. 1 pkt. 2. (Do innych obiektów zaliczają się obiekty, w których świadczone są usługi turystyki wiejskiej w tym agroturystyki). Aby świadczyć usługi należy spełnić minimalne wymagania określone w załączniku nr 7 do *Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 188, poz.1945)*.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

Załącznik Nr 7. Minimalne wymagania co do wyposażenia dla innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie:

Lp.	WYMAGANIA
1	2
I. Dla wynajmowania miejsc na ustawienie namiotów i przyczep samochodowych	
1.	Teren obozowiska wyrównany, suchy, ukształtowany w sposób zapewniający odprowadzenie wód opadowych i uprzątnięty z przedmiotów mogących zagrażać bezpieczeństwu
2.	Punkt poboru wody do picia 1) i potrzeb gospodarczych
3.	Miejsce wylewania nieczystości płynnych odpowiednio zabezpieczone i oznakowane
4.	Pojemnik na śmieci i odpady stałe, regularnie opróżniany
5.	Ustęp utrzymywany w czystości
II. Dla wynajmowania miejsc w namiotach, przyczepach mieszkalnych, domkach turystycznych i obiektach prowizorycznych	
6.	Stanowiska dla namiotów i przyczep mieszkalnych oraz dojścia do stanowisk utwardzone
7.	Oświetlenie dojść do stanowisk i obiektów higieniczno-sanitarnych
8.	Półka lub stelaż na rzeczy osobiste
9.	Oddzielne łóżka lub łóżka polowe dla każdego korzystającego z namiotu, w odległości nie mniejszej niż 30 cm pomiędzy łóżkami
III. Dla wynajmowania miejsc i świadczenia usług w budynkach stałych	
10.	Ogrzewanie – w całym obiekcie w miesiącach X-IV, temperatura minimum 18oC
11.	Instalacja sanitarna: zimna woda przez całą dobę i dostęp do ciepłej wody 2)
12.	Maksymalna liczba osób przypadających na jeden w.h.s.*) – 15
13.	Wyposażenie podstawowe w.h.s.:
	1) natrysk lub wanna
	2) umywalka z blatem lub półką i wieszakiem na ręcznik
	3) WC
	4) lustro z górnym lub bocznym oświetleniem
	5) uniwersalne gniazdo elektryczne z osłoną
	6) pojemnik na śmieci (niepalny lub trudno palny)
	7) dozownik do płynnego mydła i ręczniki papierowe
IV. Dla wynajmowania miejsc noclegowych w pomieszczeniach wspólnych (salach)	
14.	Powierzchnia sal nie mniejsza niż 2,5 m ² – na jedną osobę (przy łóżkach piętrowych 1,5 m ²)
15.	Wyposażenie sal sypialnych
	1) łóżka jednoosobowe o wymiarach minimum 80×190 cm
	2) oddzielne zamknięte szafki dla każdej osoby
	3) stół
	4) krzesła lub taborety (1 na osobę) lub ławy
	5) wieszaki na odzież wierzchnią
	6) lustro
	7) oświetlenie ogólne
16.	Dostęp do w.h.s. jak w lp. 12 i 13
V. Dla wynajmowania samodzielnych pokoi	
17.	Powierzchnia mieszkalna w m ² :
	1) pokój 1- i 2-osobowy – 6 m ²
	2) pokój większy niż 2-osobowy – dodatkowo 2 m ² na każdą następną osobę 3)
18.	Zestaw wyposażenia meblowego:
	1) łóżka jednoosobowe o wymiarach minimum 80×190 cm lub łóżka dwuosobowe o wymiarach minimum 120×190 cm
	2) nocny stolik lub półka przy każdym łóżku
	3) stół lub stolik

	4) krzesło lub taboret (1 na osobę, lecz nie mniej niż 2 na pokój) lub ława
	5) wieszak na odzież oraz półka lub stelaż na rzeczy osobiste
19.	Pościel dla jednej osoby:
	1) kołdra lub dwa koce
	2) poduszka
	3) poszwa
	4) poszewka na poduszkę
	5) prześcieradło
20.	Oświetlenie – minimum jeden punkt świetlny o mocy 60 W
21.	Zasłony okienne zaciemniające
22.	Dostęp do w.h.s. jak w lp. 12 i 13
23.	Kosz na śmieci niepalny lub trudno palny

Objaśnienia odnośników i skrótów:

- 1) Dopuszcza się miejsca biwakowania przy szlakach wodnych bez punktu poboru wody do picia.
 - 2) Minimum dwie godziny rano i dwie godziny wieczorem o ustalonych porach.
 - 3) W pomieszczeniach o wysokości co najmniej 2,5 m dopuszcza się łóżka piętrowe – powierzchnia pokoju może zostać zmniejszona o 20% .
- *) w.h.s. – węzeł higieniczno-sanitarny.

Wymagania sanitarne

Rejestracja gospodarstwa agroturystycznego w urzędzie gminy wiąże się z kontrolą przedstawiciela powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej (PSSE).

Kontroli podlegają takie elementy jak:

- posiadanie i dostępność do apteczki pierwszej pomocy,
- dostępność środków higieny tj. papier toaletowy i mydło,
- magazynowanie środków czystości i sprzętu służącego do porządków,
- badanie wody pod kątem przydatności do spożycia,
- postępowanie z odpadami komunalnymi,
- usuwanie ścieków z gospodarstwa,
- dezynfekcja sanitariatów,
- ogólny porządek na terenie obiektu i jego otoczenia,
- posiadanie dokumentacji zdrowotnej pracowników,
- procedura obiegu bielizny pościelowej, jej magazynowania, prania, dezynfekcji.

Wymagania przeciwpożarowe

Wymagania przeciwpożarowe określa *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.*

W oparciu o obowiązujące prawo budynek i urządzenia powiązane powinny być projektowane i wykonane tak by ograniczać możliwość powstania pożaru, a w razie jego wystąpienia zapewniać:

- zachowanie nośności konstrukcji przez określony czas;
- ograniczenie rozprzestrzeniania się ognia i dymu wewnątrz budynku;

- ograniczenie rozprzestrzeniania się pożaru na sąsiednie obiekty budowlane lub tereny przyległe;
- możliwość ewakuacji ludzi lub ich uratowania w inny sposób;
- uwzględnienie bezpieczeństwa ekip ratowniczych.

Wymagania budowlane

W myśl *Prawa budowlanego* kontrolę budowlaną kwatery agroturystycznej przeprowadzić może wójt lub organy nadzoru budowlanego, które od właściciela wymagać mogą podstawowej dokumentacji potwierdzającej spełnienie przez obiekt minimalnych wymogów budowlanych w postaci:

- decyzji zezwalającej na budowę bądź użytkowanie obiektu,

- w sytuacji, gdy zmienia się przeznaczenie obiektu z gospodarczego na turystyczny bądź usługowy – wymaga się decyzji o zmianie użytkowania obiektu,

- w sytuacji, gdy obiekt został zbudowany przed dniem 1 kwietnia 1995 roku, który utracił wymienione dokumenty – wymaga się opinii rzeczoznawcy budowlanego potwierdzającej bezpieczeństwo użytkowania obiektu.

Żywność

Przepisy prawa nie wprowadzają jednoznacznych i szczegółowych zasad dotyczących żywienia turystów w gospodarstwach agroturystycznych.

Istotne jest by przed rozpoczęciem świadczenia usług żywieniowych zaczerpnąć porady Państwowego Powiatowego Inspektoratu Sanitarnego (PPIS) właściwego ze względu na miejsce położenia obiektu i uzyskać informacje na temat szczegółowych wymogów oddziały.

Po zarejestrowaniu zakładu we właściwym PPIS można produkować żywność oraz prowadzić gastronomię w gospodarstwie agroturystycznym. Przy czym zgłoszenie to należy złożyć nie później niż 14 dni przed rozpoczęciem działalności. Wymagany jest tylko i wyłącznie wpis do rejestru na podstawie wniosku, nie wymaga się otrzymania zatwierdzenia zgłoszenia zakładu przez rozpoczęciem planowanej działalności produkcyjnej.

Bezpieczeństwo żywności i żywienia

Goszcząc i żywiąc gości w kwaterze agroturystycznej przekracza się poza zaspokajanie potrzeb gospodarstwa domowego, dlatego też od 1 maja 2004 roku gospodarstwa agroturystyczne klasyfikowane są jako zakłady żywienia zbiorowego (*art. 3 ust. 1 pkt 10 i 11 Ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia*).

- *Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 roku o bezpieczeństwie żywności i żywienia*
Podmioty działające na rynku spożywczym są obowiązane przestrzegać w zakładach wymagań higienicznych określonych w rozporządzeniu nr 852/2004.
- *Rozporządzenie (WE) nr 852/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie higieny środków spożywczych, załącznik II - Ogólne wymagania higieny dla wszystkich przedsiębiorstw sektora spożywczego.*

- *Załącznik II Rozporządzenia (WE) nr 853/2004*
 - wymagania dot. infrastruktury i sprzętu,
 - wymagania dotyczące surowców,
 - higiena personelu,
 - zdrowie personelu,
 - szkolenia personelu,
 - procedury ochrony przed szkodnikami,
 - usuwanie odpadów żywnościowych,
 - jakość wody,
 - czyszczenie i dezynfekcja sprzętu,
 - utrzymywanie łańcucha chłodniczego,
 - przechowywanie żywności,
 - rozmrażanie żywności,
 - obróbka cieplna żywności,
 - pakowanie żywności,
 - transport żywności.

Zasady GHP i GMP w gospodarstwach agroturystycznych

- **GHP – Dobra Praktyka Higieniczna** - działania, które muszą być podjęte oraz warunki higieniczne, które muszą być spełniane oraz kontrolowane na wszystkich etapach produkcji lub obrotu, aby zagwarantować bezpieczeństwo żywności.
- **GMP – Dobra Praktyka Produkcyjna** - działania, które muszą być podjęte oraz warunki, które muszą być spełniane, żeby produkcja żywności przebiegała w sposób gwarantujący bezpieczeństwo żywności.

Opracowanie: Aleksandra Wysocka – specjalista ds. rozwoju obszarów wiejskich, Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich, PODR Lubań